

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Jørgen Riber Christensen, den imploderede persona

Hansen, Kim Toft

Published in:
Skriverier i luften

Publication date:
2017

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Hansen, K. T. (2017). Jørgen Riber Christensen, den imploderede persona. I S. Christiansen, O. E. Hansen, K. T. Hansen, & T. M. Simonsen (red.), *Skriverier i luften: Festskrift til Jørgen Riber Christensen* (s. 5-14). Aalborg Universitetsforlag. Interdisciplinære kulturstudier Bind 9

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

“JEG LADER ALDRIG ET
ANSLAG GÅ TIL SPILDE.
(JØRGEN RIBER CHRISTENSEN)

Riberprisen
2017

FORORD.
JØRGEN RIBER CHRISTENSEN,
DEN IMPLODEREDE PERSONA.

”IMPLOSIONEN I HYPERREALITETEN MELLEM subjekt og objekt, mellem liv og kunst og mellem fremtrædelsesform og virkelighed reflekteres i multimedier. Subjektet og objektet bliver identiske når brugeren/læseren/spilleren styrer sit alterego i form af en pixel-figur på skærmen ved hjælp af piletaster eller mus. Man kan høre computerspillere udbryde ”Øv, jeg er død!” Det modernistiske skel mellem liv og kunst er også ophævet i multimedier, der dels er smagskategorisk neutrale, dels har en brugsværdi (modsat kunstens autonomi), og dels formelt har en ret høj mimesisevne. Dette sidste karakteristikum fjerner tendentielt modsætningen mellem fremtrædelsesform og virkelighed. Lige som hyperrealiteten er multimedier selv-reproducerende i deres generering af individuelle modeltekster, og multimedier stopper ikke ved det

individuelle, for netforbundne flerbruger multimedier kan skabe en potentielt global virtuel verden, ikke ulig Baudrillards version af Disneyland.”

Sådan skrev Jørgen Riber Christensen om multimedier i Jens F. Jensens bog *Internet, World Wide Web og netværkskommunikation* allerede i 1999. På det tidspunkt var det endnu under halvdelen af Danmarks befolkning, som havde en PC i husstanden, mens endnu færre havde adgang til internettet, som dog havde vundet en ret hurtig udbredelse igennem 1990'erne. Internettets revolutionerede egenskaber var gået op for Jørgen – lang tid før mange andre opdagede, at deres subjekt og objekt var imploderet i en postmoderne online persona. Hvis vi skal tage Jørgens ord for pålydende om, at multimedierne trods en sammensmeltet forestilling om subjekt og objekt har en høj mime-sisevne, må det være sandsynligt at aflæse den hyperreelle udgave af Jørgen, som han fremtræder for os (objektet), i kraft af internettets hukommelse, under den samtidige antagelse af, at vi herved også får en vis indsigt i Jørgen, som han er for sig selv (subjektet). I den netværksforbundne webkultur, som Jørgen hæftede sig ved i arbejdet her, er det netop gennem de linjer, der virtuelt kan trækkes mellem punkter og centre i netværket, som er definerende for, hvordan vi er som personer: 'Internettet' ved mere om os selv, end vi selv gør.

Da vi planlagde dette festskrift til Jørgen Riber Christensen, forsøgte vi på at lokalisere en kerne dybt inde i Jørgens hyperreelle personlighed. Vi blev hurtigt enige om, at tre P'er var definerende for mange af de akademiske interesser, som Jørgen har plejet gennem mange år: en oprigtig og utilsløret fascination af *populærkulturens* manifestationer (det første P), en kongenial hæftelse ved *postmodernismens* udviskning af skellet mellem høj- og lavkultur (det andet P og en vigtig begrundelse for første P) samt en metodisk helhjertet opslugthed af *psykoanalysens* forklaringsramme omkring postmoderne populærkultur

(det tredje P). Skal vi finde en grundlæggende forklaringsramme for den opløste, hyperreelle subjektivitet i en postmoderne kultur, der jo ikke synes at tage det ilde op, at subjektets kerne var under erodering, er det måske netop psykoanalysens evne til både at forklare subjektets splittelse og samle splittelsen i en storteoretisk forklaringsramme: På den ene side er subjektet (egoet) spændt ud mellem to hinanden evigt bekæmpende modpoler, men på den anden side er netop subjektet – det sunde ego – menneskets motorrum, som hele tiden arbejder for at holde fjendskabet mellem id og superego stangen. Med andre ord synes Jørgen at have brug for psykoanalysen for at kunne fastholde den postmoderne position, som i sidste ende kunne være hans forsvar for at bruge sin forsknings- og undervisningstid på populærkultur. Enhver med bare en smule indsigt i Freuds teorier om det ubevidste kan se, at Jørgens store forkærlighed for monstre må være en sublimering og manifestering af det anspændte forhold mellem subjekt og objekt i en postmoderne netværkskultur. Når monstrene så kan bekæmpes i en virtuel verden – eller i en akademisk artikels ærkekonkrete manifestation – er egoet ikke som sådan på overarbejde: I stedet har Jørgens arbejde været en superrelevant tour de force gennem sindets mørkere kroge, der med sindsro, humor og forstand er blevet formidlet til et bredt publikum af læsere og studerende for forskellige uddannelsesinstitutioner i Danmark.

Skal vi så fastholde idéen om, at internettet ved mere om os selv, end vi selv gør, og skal vi acceptere psykoanalysen som en nøgle til vores absolutte indre, så er der ret beset en veloplagt mulighed for at aflæse vores underbevidsthed igennem den persona, der fremtræder på internettet. Søges der på ”jørgen riber christensen” på Google, dukker der således en række spændende erkendelser op. I første omgang er Google så venlig at fortælle os, hvor vi kan opsøge Jørgen i fysisk udgave, hvis vi ikke skulle stille os tilfreds med den virtuelle og hyperreelle, måske endda medialiserede, version af Jørgen. Flankeret

af et nydeligt, sommerklædt fotografi af Jørgens bopæl leverer Google med få klik Jørgens adresse suppleret med muligheden for at 'tilføje åbningstider', hvis vi skulle så behage (illustration 1). I den nederste del af billedet figurerer der et visuelt fænomen, som ofte optræder i Google Streetview: spøgelsesagtige refleksioner af ting, der synes at være der uden, at det helt er til stede i billedet. I forgrunden er der muligvis en bil parkeret, eller også er der en resterende silhuet af en bil, som engang passerede forbi. I ovennævnte artikel skriver Jørgen også om poststrukturalismen (endnu et P!) som "et opgør med tegnets repræsenterende funktion", hvilket i princippet er en meget fin pointe i forbindelse med et fotografi som dette, der optræder via Googles søgefunktion. Sagt på en anden måde: Den hyperreelle virkelighed er et digitalt opgør med antagelsen af, at der i det analoge fotografi er en indeksikalsk forbindelse til det repræsenterede – det, som Roland Barthes kaldte for haven-været-der i den forstand, at det, der er foran kameraet, når et fotografiapparat åbner blænden og lukker lys ind, efterlader et direkte spor på celluloidstrimlen inden i kameraet. Bilen på billedet foran Jørgens hus er der uden rigtigt at være til stede – den er et hyperreelt spøgelse fra en svunden tid, der aldrig vender tilbage.

Illustration 1: Googles medierede udgave af Jørgens bopæl, bil og velplejede forhave (© Google, taget juli 2009)

På første søgeside på Google får vi også hurtigt en række indikationer på, hvem Jørgen er ud over alt det, vi i øvrigt ville kunne udlede af,

at der holder en Audi i forhaven hos Jørgen: ligesom Jørgen nyder at tilbringe tid i Berlin, er der i bilen her også en materiel tysk forbindelse, en germansk sublimering, selvom han – i sin ditto anglofone orientering – fastholder at lade automobilets GPS-veninde tale engelsk. Det er på web-søgningen den professionelle persona, der træder frem som et udtryk for, at det er det, som Google opfatter som det absolut vigtigste for den virtuelle Jørgen: profilen på Aalborg Universitet suppleres med en YouTube-video med Jørgens veloplagte forelæsning om Fantasy udgivet af Institut for Kommunikation, en skribentprofil på kritikermagasinet Kulturkapellet samt et Wikipedia-opslag om Riberprisen. Disse tre brikker i Jørgens online personapuslespil giver en række yderligere antydninger af, hvem der gemmer sig i kernen: Forelæsningen om Fantasy tager ikke kun udgangspunkt i et af nutidens mest populære fantasyværker (Harry Potter), men analysen leveres også med en velsmurt metodisk inspiration fra Sigmund Freuds værktøjskasse. Følger vi linket ind på profilen på Kulturkapellets hjemmeside, understreges Jørgens dybe interesse for populærkultur: her er zombier, tegnefilm, komedier fra 80'erne, vampyrer, britisk humor, Hitchcock og en kæmpeblæksprutte suppleret med opslugthed af Charles Dickens, det dybe England og Stephen King. Anmelderprofilen på Kulturkapellet er en fed understregning af, at Jørgen med egen krop og eget sind udlever det postmoderne sammenbrud af skellet mellem fin- og populærkultur. Der er hos Jørgen en ligevægtig interesse for begge dele substantieret af akademisk solidaritet over for begge sfærens muligheder for at sige noget om det at være menneske. Dickens var vel oprindeligt populærkultur *after all*.

Hvis vi følger sporene lagt ud i Googles billedsøgning, er der sammen med flere andre ting på første søgeside en række interessante indikationer på Jørgens interesse i – og store evne til – at fatte sig i korthed og præcision i sin formidling af sin forskning. At-fatte-sig-i-korthed var i øvrigt den grundlæggende videnskabsformidlende filosofi bag

Google "Jørgen Riber Christensen"

[Alle](#) [Billeder](#) [Videoer](#) [Maps](#) [Mere](#) [Indstillinger](#) [Værktøjer](#)

Ca. 3.200 resultater (0,45 sekunder)

Profile - Jørgen Riber Christensen - AAU personal profile - Om AAU ...
personprofil.aau.dk/107492 • Oversæt denne side
 Aalborg, - Lektor
 Jørgen Riber Christensen, AAU Expert Matchmaker, Jørgen Riber Christensen Lektor, Institut for Kommunikation Rensborggade 14, Lokale: 6-221

Jørgen Riber Christensen - Forskningsportal, Aalborg Universitet
[vbn.aau.dk/.../joergen-riber-christensen\(8046fe82-3c29-474e-8798-1deed17d0d86\)](https://vbn.aau.dk/.../joergen-riber-christensen(8046fe82-3c29-474e-8798-1deed17d0d86)), ... •
 Aalborg Katedralskoles Filmfestival 2016 (Ekstern organisation), Aktivitet, Medlemskab af udvalgt kommission, råd, navn, forening, organisation ...

Profile - Jørgen Riber Christensen - AAU personal profile - Om AAU ...
personprofil.aau.dk/107492?lang=en •
 Aalborg, - Associate Professor
 Jørgen Riber Christensen Associate Professor, Department 11 - Department of Communication and Psychology Rensborggade 14, Room: 6-221 9000 Aalborg ...

Jørgen Riber Christensen: Fantasy - YouTube
<https://www.youtube.com/watch?v=JZrgmXjwOCg>
 27. okt. 2015 - Udpakket af Institut for Kommunikation - Aalborg Universitet
 I denne forelæsnings gennemgår Jørgen Riber Christensen et par af de mest kendte fantasy-historier ...

Bøger af Jørgen Riber Christensen - Find bogen hos Saxo - find ...
https://www.saxo.com.dk/forfatter/joergen-riber-christensen_4336067 •
 Find og køb bøger af Jørgen Riber Christensen ... af Jane Kristensen, & Jørgen Riber Christensen. Bog, ukendt format, brugt, Sprog: Ukendt, inkl. tilhørende CD.

Billeder af "jørgen riber christensen"

 → Flere billeder af "jørgen riber christensen" Rapporter billeder

Jørgen Riber Christensen - Aalborg - Se Regnskaber, Roller og mere
www.proff.dk/infoPage/33813198/ •
 Proff.dk giver dig firmainformation om Jørgen Riber Christensen. Find vejbeskrivelse, kontaktnr, regnskabsdata, ledelse, bestyrelse og ejere.

Jørgen Riber Christensen - Krak.dk
www.krak.dk/person/resultat/Jørgen+Riber+Christensen •
 Kontaktinformation for Jørgen Riber Christensen, telefonnummer, adresse og kontaktinformation.

Jørgen Riber Christensen profiler | Facebook
<https://da-dk.facebook.com/public/Jørgen-Riber-Christensen> •
 Vis profiler af personer, der hedder Jørgen Riber Christensen. Bliv medlem af Facebook, og få kontakt med Jørgen Riber Christensen og andre, du måske ...

Riberprisen - Wikipedia, den frie encyklopædi
<https://da.wikipedia.org/wiki/Riberprisen> •
 Kortfilmfestivalen er opkaldt efter lektor Jørgen Riber Christensen, der underviser på Aalborg Universitet. Riberprisen læves hvert år, som et professionelt ...

Nogle resultater kan være fjernet i henhold til den europæiske databeskyttelseslov. Få flere oplysninger

Jørgen Riber Christensen ★ [Rute](#)

Adresse: Geskevej 34, 9000 Aalborg
Telefon: 98 18 77 96

[Foreslå en ændring](#) • [Ejer du denne virksomhed?](#)

Tilføj manglende oplysninger
[Tilføj sprogstøer](#)
[Tilføj website](#)
[Tilføj kategori](#)

Anmeldelser [Skriv en anmeldelse](#) [Tilføj et billede](#)

Vær den første til at skrive en anmeldelse

 [Send til din telefon](#) [Send](#)

Feedback

Se resultater om
 Jørgen Riber Christensen
 Bøger: Billedet - tid til billeder, Medietid 2.0

det akademiske tidsskrift *Akademisk kvarter*, som Jørgen var med til at starte i 2009: artiklerne skal kunne læses på et kvarter. Blandt Googles billedforslag finder vi Jørgen, som overrækkes en ramme og en buket blomster, efter han i 2013 vandt konkurrencen Science Slam på Studenternes hus i Aalborg, hvor han på bare seks minutter fremlagde sine

pointer om viral kommunikation. På langsiden i opslaget afslører Google også, at Jørgen – i 1987 og sammen med sin hustru Jane Kristensen – udgav undervisningsbogen *Billedtid* på Dansk Lærerforenings forlag. Søgningen på Google demaskerer således med al tydelighed, hvordan Jørgen ikke har holdt sin forskning og sin store interesse i medier for sig selv; han har gennem hele sin karriere brugt en del tid på at bringe sin forskning derud, hvor almindeligt dødelige i den *virkelige* virkelighed kan drage nytte af Jørgens multifacetterede viden.

Nederst på siden optræder det danske Wikipedia-opslag om kortfilmprisen Riberprisen, som er opkaldt efter Jørgen – og som også pryder forsiden på denne bog. På sin egen måde er dette festskrift en overrækkelse af Riberprisen til Jørgen – en gestus, han har været forment, fordi prisen overrækkes til produktioner lavet af studerende på Institut for Kommunikation på Aalborg Universitet. Prisen, som er blevet overrakt i perioden 2002–15, har været en løbende honorering fra stribevis af studerende, som har været undervist af Jørgen. I sin essens (hvis der er noget essentielt i en postmoderne, hyperreel medieverden) har Riberprisen været en humoristisk og festlig fejring af fascinationen af medieproduktion ikke ulig den, som Jørgen selv har udvist gennem hele sin karriere.

Tilsammen er det tydeligt, at Jørgen kan have en pointe i, at multimedieret kommunikation på internettet fjerner ”modsætningen mellem fremtrædelsesform og virkelighed”, for den URL-person, som vi kan afkode via en simpel og hurtig søgning på Google, synes at matche den engagerede og interesserede person, der i kød og blod udgør Jørgen-IRL. Ligesom Jørgen med åbent sind gennem mange år har inspireret – og ikke mindst ladet sig inspirere af – nye medier, nye metoder og nye folk på sin vej, så er temaerne rejst i dette festskrift også en fejring af en bredde og dybde, som Jørgen repræsenterer. Bogen indeholder blandt meget filmanalyser, tv-analyser, reklameanalyser og litteraturanalyser, som i mange tilfælde tager direkte udgangspunkt

i Jørgens egne pointer i sin forskning. Den adspredte karakter, som bidragene har, er for sig derved også en illustration af den akademiske rummelighed, som har været karakteristisk for Jørgen.

Lad mig slutte af med en anekdote, der skal illustrere, hvordan et længerevarende samarbejde med Jørgen fungerer: Sammen med Jørgen har jeg gennem de seneste år arbejdet intenst med stedernes betydning i nyere dansk tv-produktion. I den forbindelse har vi rejst Danmark rundt for at interviewe producenter med videre. En af de teoretiske pointer, som vi i denne forbindelse har diskuteret mest, har netop været den baudrillardske implosion af mediering og virkelighed – en diskussion, som også har bragt os forbi Marc Augés idéer om ikke-steder. Da vi for nogle år siden besøgte det aarhusianske hyperreelle centrum, Filmbyen i Aarhus, kom vi til at diskutere dette emne: findes ikke-steder overhovedet? I sin postmoderne tankegang var Jørgen mere tilbøjelig til at acceptere ikke-stedernes realitet, end jeg længe har været. Denne diskussion fortsatte ud igennem det labyrintiske vejnet, som spreder sig fra Aarhus N mod den nordgående motorvej E45. Dybt engageret i denne superfilosofiske – og måske en anelse absurde – diskussion af, om ikke-steder overhovedet findes, opdagede vi ikke, at vi (jeg var føreren bag rattet) kom til at køre en fejl vej ud af Aarhus. Resultatet var dog ikke en prompte reaktion på *a wrong turn*. I stedet opdagede vi det ikke, før vi begyndte at diskutere online-serien *Hedensted High* – og pointerne omkring Hedensteds medierede karakter – fordi vi passerede en afkørsel til Hedensted. Først da opdagede vi, at vi havde været i sydgående retning i over 50 kilometer. I sig selv viser det en engageret fordybelse, som man kan opleve sammen med Jørgen, men på den hårde måde måtte jeg *også* sande, at Jørgen måske havde lidt ret i, at en motorvej må være et ikke-sted, siden vi kunne køre forkert så længe uden at bemærke det. Jeg har ham stadig mistænkt for at ville formidle netop dette til mig på sin egen beskedne måde: Måske havde Jørgen faktisk bemærket, at vi kørte mod syd og ikke mod nord. Under alle

omstændigheder fik vi en meget kropslig, fysisk oplevelse af ikke-stedernes realitet. Baudrillards oplevelser af Amerika som hyperreelt indfandt pludselig for mig (os?) midt på motorvejen i Danmark tæt på den jyske hede.

Kim Toft Hansen